

רמת-הנגב, קיבוץ שדה-בוקר

צ.י.י.ס. במדבר

ארוע מספר 2 - יום חמישי ה- 9/12/04. ב' חנוכה תשס"ה
בשעה 20:30 במרכז בן-גוריון. קיבוץ שדה בוקר.



התזמורת הקאמרית

שליד האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים

בניצוחו של

מנדי רודן



בתוכנית:

- הפתיחה "מערת פינגאל" מאת פ. מנדלסון
- קונצ'רטו לחלילית מאת מיכאל וולפה
סולנית: קטיה פולין
- קונצ'רטו לפסנתר ברה מינור קכל 466 מאת ו.א. מוצארט
סולן: בשארה הארוני

הפתיחה "מערת פינגאל" מאת פליקס מנדלסון:

פליקס מנדלסון (1809-1847) הוא אחד מראשוני הרומנטיקאים הגרמנים. חייו הקצרים היו מלאים בעשייה. כילד פלא, בן למשפחה יהודית מתבוללת ועשירה מאד (הוא נכדו של הפילוסוף משה מנדלסון), זכה לחינוך מעולה, והפך בגיל צעיר מאד לאחד המוסיקאים החשובים בדורו. השפעתו של מנדלסון על המוסיקה בראשית המאה התשע-עשרה הייתה גדולה מאד. הוא היה המנצח רב הכישרון וההשראה של תזמורת הגבנדהאוס בלייפציג. הוא חקר יצירות של מלחינים בלתי ידועים וחשף לעולם את המוסיקה של שוברט ושל באך. הוא אף עסק בחינוך מוסיקלי וייסד את הקונסרבטוריון, הוא בית הספר הגבוה למוסיקה, בלייפציג.

את **הפתיחה "ההברידיים"**, או **"מערת פינגאל"**, כפי שמקובל לכנותה, כתב מנדלסון בעקבות רשמי מסע שלו לסקוטלנד בשנת 1829. הוא השלים את היצירה בשנת 1832. הנופים המיוחדים והמסתוריים של האיים הצפוניים הולידו את המנגינה המוזרה והמיוחדת אשר מופיעה בראשית הפתיחה. מנגינה מיוחדת זו נותנת השראתה ליצירה יוצאת דופן בגווניה ובסגנונה. מול מנגינה זו ניצבות כמה מנגינות פשוטות, מעין שירים ללא מילים, העומדים בניגוד למסתורין של ההתחלה. יצירה זו מלאה בניגודים, עושר של רעיונות מלודיים, הרמוניים ותזמורתיים. כל זה בהשראת המעבר מן השייט בים הסוער אל השקט והשלווה שבמערות הכחולות אשר בחופי האיים הצפוניים. השילוב של פשטות וליריות עם אמירה דרמטית וסוערת, הנובע מחוויות המסע אל אותם נופים רחוקים, ריתק את דמיונם של מוסיקאים בדורו של מנדלסון ובדורות הבאים, והיצירה נתפרסמה מאד.

קטעים סולניים רבים יש ביצירה, ביטוי להלך הנפש של האמן, הן בכלי הנשיפה מעץ, הן בקבוצות השונות של כלי-הקשת והן בכלי הנשיפה ממתכת ובתופים. כל אלה נותנים מקום לביטוי של כל אחד מנגיני התזמורת, כמו היה הוא הסולן לרגע אחד. אין, על כן, יצירה מתאימה מזו לפתוח את "צלילים במדבר" מספר 7, אירוע המתרחש בנופי המדבר ומוקדש לסולנים הוירטואוזים בארץ.

קונצ'רטו לחלילית מאת מיכאל וולפה:

מיכאל וולפה, מלחין ואיש חינוך, נולד בתל-אביב ב-1960. חבר קיבוץ שדה-בוקר מזה כעשרים שנה. למד קומפוזיציה באקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים ובאוניברסיטת קיימברידג' באנגליה. בין מוריו - חיים אלכסנדר, צבי אבני, מרק קופיטמן ואלכסנדר גהר. כיום הוא מלמד באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ובמועצה האזורית רמת-הנגב. בשנים האחרונות עסוק וולפה בפיתוח סגנון המחבר מזרח ומערב, תוך שימת דגש על הקו המלודי בהשפעת מנגינות עממיות ושירים עבריים. גם ביתו שבמדבר מהווה מקור השראה חשוב בבחירת טקסטים, ובאווירה המאפיינת חלק נכבד מיצירותיו.

מיכאל וולפה מנהל מוסיקלי של פסטיבל "צלילים במדבר", אותו יסד עם כמה מחבריו ברמת-הנגב לפני כשש שנים. וולפה כותב למגוון רחב של הרכבים - סימפוניים, קאמריים, ווקאליים וסולניים. בין יצירותיו האחרונות - מחזור של פואמות סימפוניות "שירים על ארץ", שעריכתן מסתיימת בימים אלה.

מקום מיוחד תופסות היצירות שכתב וולפה לאנסמבל "קפריזמה" הירושלמי, אשר הוא נימנה עם מייסדיו, יחד עם הגיטריסט חנן פיינשטיין ונגן הויולה גדי עבאדי. בעבור אנסמבל זה כתב תשע יצירות רחבות יריעה ("קפריזמה" מספר 9-1), שלושה מחזורי שירים ויצירות נוספות. היצירה האחרונה שהוקדשה לקבוצת "קפריזמה" היא "שניים עשר הירחים" לשלושה עשר נגנים, אשר בוצעה בבכורה ב"צלילים במדבר" מספר 6.

על הקונצ'רטו לנגן חליליות ותזמורת משנת 1995 כותב המלחין: היצירה נכתבה עבור נגן החליליות המקסיקאני הורציו פרנקו, ומבוססת על מגוון של רעיונות מוסיקאליים, מיעוטם קשורים בסגנון הנגינה הייחודי של פרנקו, ומרביתם מקורם בשירים שכתבתי בתחילת שנות התשעים וכונסו במחזורים "אהבת סתיו" ו"שערי אהבה". שירים אלה נתנו השראתם למספר יצירות שכתבתי באותן שנים, ביניהן שלישיית הפסנתר הראשונה, "התנים חזרו" לתזמורת ו"קפריזמה" מספר 5, בהן עוצבו אמירה אמנותית ניאורומנטית ושפה מוסיקאלית המושפעת מן הים-תיכוניות של מלחיני הדור הראשון בארץ.

החלילית היא אחד מאותם כלי-נגינה מיוחדים, שעל אף היותם מוגבלים כביכול, ניתן להפיק מהם מרחב רב של סוגי מבע. החלילית יכולה להיות כלי שקט וסולידי, קלאסי באופיו או כלי מוחצן ואפילו פרוע. היא יכולה להישמע ככלי מערבי המזוהה עם מוסיקה אמנותית ומוסיקה עתיקה או ככלי עממי המזכיר את החליל המזרחי (הנאי). בכתיבת הקונצ'רטו ביקשתי להעניק לנגני החליליות יצירה שתשלב אמירה אמנותית עם טכניקה וירטואוזית, רציתי שהתוצאה תהיה ישירה, קומוניקטיבית, ועם זאת תשמור על כנות האמירה ועל סוג של מורכבות. בחרתי בסגנון מודאלי, שילבתי מנגינות רבות, יצרתי בעצם קונצ'רטו רומנטי לכלי שנכתבו לו מעט מאד יצירות בתקופה הרומנטית.

הורציו פרנקו אימץ לו את היצירה ומנגן אותה דרך קבע במקסיקו ובעולם כולו. עם זאת מדובר בתפקיד קשה מאד מבחינה טכנית, ומעטים היו נגני החליליות שלקחו על עצמם את האתגר. ביני לבין עצמי חשבתי שהיצירה אולי קשה מידי ותפורה על פי מידותיו הייחודיות והאישיות של נגן אחד בלבד. לפני כשנתיים פנתה אלי נערה צעירה בשם קטיה פולין וביקשה ממני את התווים של הקונצ'רטו. זוהי לי הפתעה משמחת ומרגשת מאד לזכות לביצוע מחודש של היצירה בידיה האמונות של נגנית ישראלית צעירה.

לקונצ'רטו ארבעה פרקים, הקשורים זה לזה במוטיבים המוסיקליים. הפרק הראשון פותח במבוא המציג את המוטיב הראשי של היצירה. במרכזו של פרק זה מנגינה בסגנון הרומנסה הספרדית. הפרק השני מבוסס על שיר אהבה שכתבתי ועל השפעות של השירה הבדואית. הפרק השלישי מוקדש לנופי המדבר שעל ידי ביתי, ויש בו שימוש נרחב בטכניקה של נגינה בו-זמנית בשתי חליליות. הפרק האחרון משלב את נושאי הפרקים הקודמים במנגינת מחול ההולכת ומתלהבת. אני מדמה עצמי רץ אל המרחב המדברי. רוח של עצבות טמונה גם בסוף הסוער של היצירה.

קונצ'רטו לפסנתר ברה מינור קכל 466 מאת ו.א. מוצארט:

וולפגאנג אמדיאוס מוצארט (1756-1791), המלחין האוסטרי של סוף הקלאסיקה, נחשב לאחד הגאוני הגדולים של המוסיקה המערבית. כבר כילד רך בשנים נתגלה כישרונו הנדיר וטופח על ידי אביו, ליאופולד מוצארט - כנר, מלחין ופדגוג בעל שיעור קומה. בחייו הקצרים והאינטנסיביים הספיק וולפגאנג אמדיאוס מוצארט לכתוב למעלה משש-מאות יצירות, ביניהן סדרה גדולה של יצירות קאמריות, סימפוניות וכמובן אופרות, שהיו בשבילו פסגת העשייה.

מוצארט היה פסנתרן מוכשר, וכתב בעבור עצמו עשרים ותשעה קונצ'רטים אותם ניגן כסולן, תוך כדי ניצוח על התזמורת. בקונצ'רטים אלה שיקע את מיטב כשרונו והם נחשבים לנכסי צאן ברזל של ספרות המוסיקה.

הקונצ'רטו מספר 466 ברשימת קכל הוא הראשון מבין שני הקונצ'רטים שכתב מוצארט בסולם מינור, והוא אולי הרומנטי והדרמטי שבקונצ'רטים שכתב. בבחירת הסולם, רה מינור, יש קרבה לאופרה שלו "דון-ג'ובאני". הקונצ'רטו היה נערץ על המלחין לודוויג ון בטהובן, אחרון הקלאסיקאים, והוא חיבר לו קדנצות (קטעי סולו רחבים, המופיעים לקראת סיום הפרקים).

שלושה פרקים ליצירה. הפרק הראשון פותח בנושא קודר ודרמטי של התזמורת. הפסנתר עונה במנגינה שקטה ונוגה. מתוך הניגוד הזה רוקם מוצארט פרק רחב וסוער. הפרק השני הוא רומנסה הנפתחת במנגינה נוגעת ללב. באמצע הפרק נשתנה הלך הרוח וחוזר אל המבע הטרגי. הפרק האחרון שומר על הרוח הרומנטית הסוערת. לאחר השתלשלות ארוכה של נושאים דרמטיים משתנה, לפתע, מצב הרוח, והיצירה מסתיימת ברוח עליזה.

התזמורת הקאמרית שליד האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים:

מנהל מוסיקלי: אילן שול

התזמורת הקאמרית שליד האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים מורכבת מנגנים מצטיינים מקרב הסטודנטים, בוגרים ומוסיקאים צעירים מרחבי הארץ.

התזמורת מופיעה תחת שרביטם של מנצחים מסגל האקדמיה כפרופ' מנדי רודן, ד"ר יבגני צירלין, פרופ' אבנר בירון וראש האקדמיה אילן שול ומנצחים אורחים מהארץ ומחול, ביניהם שלמה מינץ, מרטין ואן וורקום ואחרים.

התזמורת שואפת למצוינות ומציגה ביצועים מקצועיים ברמה גבוהה. עם זאת, התזמורת מאפשרת לסטודנטים לרכוש ניסיון תזמורתי לקראת השתלבותם בתזמורות קאמריות וסימפוניות מעולות בארץ ובעולם.

לשם כך מקיימת התזמורת קונצרטים וסדרות שונות לקהל הירושלמי ומופיעה בשנים האחרונות בפסטיבלים ומיני סדרות ביניהם, "צלילים במדבר", פסטיבל כפר בלום בגליל העליון, פסטיבל חואקין רודריגו, פסטיבל אבו-גוש, הסדרה לצעירים בתזמורת הסימפונית הישראלית ראשל"צ, הסדרה המוסברת בקונסרבטוריון הישראלי "שטריקר" בתל-אביב וכדומה.

עוד מוזמנת התזמורת להופיע בקונצרטים במסגרת הסדרה "אתנחתא" המשודרים לרדיו, ובהפקות האופרה של האקדמיה. בנוסף מתקיימים פרויקטים ביחד עם מוסדות מוסיקה באירופה להופעות בארץ ובחול,

מנדי רודן, מנצח:

המנצח **מנדי רודן** הינו אחת הדמויות המרכזיות בנוף העשייה המוסיקלית בארץ.

מכהן כפרופסור לניצוח וראש המחלקה באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים.

מנדי רודן משמש כמנהלה המוסיקלית ומנצחה הראשי של התזמורת הסימפונית הישראלית ראשון לציון ו"מנצח כבוד" של הסינפוניה הישראלית באר-שבע. בשנים 1983-1989 היה מנהלה המוסיקלית ומנצחה הקבוע של התזמורת הלאומית הבלגית ומנהלה המוסיקלית של התזמורת הקאמרית של חיל החינוך בצה"ל.

זמן קצר לאחר עלייתו לישראל, הופיע מנדי רודן עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, הצלחתו הכבירה בקונצרטים אלה פתחה צוהר לעתידו המוסיקלי בארץ. בשנים 1994-1997 היה מנצח עמית בפילהרמונית הישראלית, בשנים 1963-1972 כיהן כמנצחה הראשי ויועצה המוסיקלית של התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור וייסד את התזמורת הקאמרית הירושלמית. כמו כן שימש כיועץ מוסיקלי של המרכז למוסיקה "משכנות שאננים". מנדי רודן לימד ניצוח באוניברסיטת בלומינגטון (אינדיאנה) וכן שימש ראש המחלקה לניצוח תזמורות בביה"ס איסטמן - אוניברסיטת רוצ'סטר (ניו-יורק) בין השנים 1999-2003.

מנדי רודן מכהן כשופט בתחרויות בינלאומיות לניצוח ולהלחנה והיה חבר המועצה לתרבות ואמנות במשרד החינוך והתרבות, וחבר המועצה להשכלה גבוהה התשיעית. הוא מוזמן לנצח על מיטב התזמורות באירופה, במזרח הרחוק, באוסטרליה, בסין, במכסיקו, בארה"ב עם סולנים מהשורה הראשונה תחת שרביטו.

רודן ביצע הקלטות רבות לחברות בינלאומיות ולתחנות טלוויזיה. בהוקרה על הישגיו האמנותיים, העניק נשיא איטליה למנדי רודן את "אות הכבוד" של הרפובליקה האיטלקית. כמו כן קיבל את אזרחות הכבוד של מדינת אריזונה בארה"ב. לאחרונה הוענק למנדי רודן הפרס ע"ש פרנק פלג לשנת 1997 ופרס משרד החינוך והתרבות המוענק למוסיקאי השנה.

קטיה פולין, חלילית:

נולדה ב- 1987 במוסקבה, ועלתה לישראל בשנת 1991. בגיל 9 החלה את לימודיה בחלילית אצל יוסי שרון והמשיכה אצל פרופ' מיכאל מלצר והגב' דרורה ברוק. משנת 1998 היא זוכה בקביעות במלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל.

קטיה זכתה פרסים רבים, ביניהם פרס ביצוע בתחרות "האומן הצעיר" לשנת 2002, במקום הראשון בתחרות הבין-לאומית לנגני חלילית בגרמניה, 2003, וכמו כן זכתה במקום השני בתחרות ע"ש פאול בן-חיים, 2004.

הופיעה כסולנית עם תזמורת קונסרבטוריון גבעתיים בניצוחו של פרופ' אבי אברמוביץ', תזמורת רמת-גן בניצוחו של אביב רון ועם התזמורת הקאמרית הישראלית בניצוחו של רונן בורשבסקי. ניגנה מספר פעמים בשידור חי ברדיו ובטלוויזיה. השתתפה בכיתות אמן עם טניה חרדין, סבסטיאן מארק, מיכאל שניידר, הרטמוט רודה וטביאה צימרמן. בינואר 2005 תופיע עם תזמורת הקונסרבטוראר בפריז ב"קונצ'רטו לנגן חליליות" מאת מיכאל וולפה תחת ניצוחו של מאסטרו דיוויד שטרן.

בשנת 2000 החלה את לימודיה בוילה אצל ד"ר לילך לבנון. קטי היא זוכת מלגת הצטיינות מטעם קרן התרבות אמריקה-ישראל.

בשארה הארוני, פסנתר:

בשארה הארוני, יליד הארץ, שנת 1983. לומד פסנתר זו השנה הרביעית באקדמיה למוסיקה. החל את לימודיו בגיל 8 בנצרת ולאחר מכן בקונסרבטוריון בחיפה אצל גב' אסתר באלאשה, משנת 1998 תלמידו של איתן גלברזון, לאחרונה החל ללמוד גם עם פרופ' אריה ורדי. הופיע כסולן באנגליה (Newcastle ו- Keel University) ובארה"ב במינסוטה, ניו המפשייר ולוס אנג'לס. כמו כן הופיע בשנה שעברה עם התזמורת הסימפונית הצעירה של ארה"ב.

בארץ הופיע עם תזמורת חדרה, תזמורת הקמפוס של אוניברסיטת תל אביב, סינפוניה באר-שבע ותזמורת האקדמיה בירושלים. בשארה זוכה במלגות קרן התרבות אמריקה ישראל החל משנת 1999.

נגני התזמורת הקאמרית שליך האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים:

חליל

חגית כספי
פניני גרובנר

אבוב

יגאל קמינקא
ריבו קלאסמה

קלרינט

אדוארד דון
אלחנן שמרלובסקי

בסון

נדב כהן
דניאל נסטר (נ.א.)

קבו

ברק ייבין (נ.א.)
עמית כהן (נ.א.)

חצוצרה

סרגיי טרקורוב (נ.א.)
מרט גורביץ' (נ.א.)

כלי הקשה

יונתן גבעוני
עומרי בלאו

כינור 1

הדר כהן
שרון כהן
איתמר זורמן
דניאל קוברו
מריב סנז
יונתן גרטנר
ליאור קמינצקי

כינור 2

אטיין מנרי
איילת בק
יונית אמיתי
רחלי אביטן
ג'ורדי וילה

ויולה

טל איזנברג
אדם קלרפלד
קרן סומך
איריס דרור-פישמן

צ'לו

סופיה פלקוביץ'
לירון יריב
איגור טנקביץ'
יונתן גוטליבוביץ'

בס

מירב מירון
שחר גמליאלי
אורי ארבל

מנהלים טכניים

אביגיל מלאכי ועידן גולדווסר